

Tiedoksi Vammaisneuvoston jäsenile

Valvonnan toteuttamisesta Vantaan Vammaispalveluissa 10.11.2021

Vantaan kaupunki toteuttaa laadunvalvontaa sekä oman että ostetun palvelutuotannon osalta. Samat vaatimukset palvelun laadun ja sisällön suhteen koskevat sekä omaa tuotantoa että ostettua palvelua, ja systemaattisella valvonnalla varmistetaan kuntalaisten saamien palvelujen tasalaatuisuus. Laadunvalvonnan kokonaisuus on varsin laaja, ja se sisältää sekä yksilö-, yksikkö- että tuottajakohtaista valvontaa. Yksilötason valvonnassa tarkastellaan yksittäisen asiakkaan saamaa palvelua asiakaskohtaisen suunnitelman ja päivittäiskirjausten avulla. Laadunvalvontaa toteutetaan sekä ennaltaehkäisevästi että reaktiivisesti.

Yksiköihin tehtävät valvonta- ja tarkastuskäynnit ovat osa valvonnan kokonaisuutta, ja niitä tehdään sekä ennalta ilmoittamatta että ennalta sovitusti. Molempia tehdään suunnitellusti valvonnan vuosikellon mukaisesti, lisäksi tehdään esimerkiksi palautteen tai muun huolen perusteella käyntejä reaktiivisesti – tarvittaessa paikan päälle mennään vaikka samana päivänä, kun palaute on saatu. Keskeinen osa laadunhallintaa toteutuu jo yksikön suunnitteluvaiheessa, kun kunta lausuu lupaviranomaiselle kantansa palvelutuotannon käynnistämisestä.

Vammaisten asumispalveluja tuottavia yksiköitä on Vantaalla 29, joista omaa tuotantoa on 8:ssa yksikössä (mukaan laskettu tuettu asuminen). Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta on saanut kuukausittain raportit vanhus- ja vammaispalvelujen asumisen valvonnasta. Vuonna 2020 vammaisten ja ikääntyneiden asiakkaiden palveluyksiköihin tehtiin valvontakäyntejä seuraavasti:

2020	Ennalta ilmoitetut valvontakäynnit	Ennalta ilmoittamattomat käynnit	Työ- ja päivätoiminnan valvonta	Perhehoidon valvonta
Osto	41	46	3	2
Oma	26	23	6	-
Yht	67	69	9	2

Kehitysvammaisten ihmisten palveluissa asiakkaan itsemääräämisen toteutumista seurataan varsin tarkkaan. Osana kehitysvammaisen asiakkaan palvelun toteuttamissuunnitelmaa tehdään suunnitelma itsemääräämisen mahdollistamisen ja tukemisen keinoista: millä lailla yksilön päätöksentekoa tuetaan ja valintojen tekoa mahdollistetaan, ja millä lailla ennakoidaan ja ennaltaehkäistään tilanteita, joissa itsemääräämistä jouduttaisiin rajoittamaan. Tätä IMO-suunnitelmaa, sen realistisuutta ja laatua tarkastellaan palvelun toteuttamissuunnitelman rinnalla, ja niitä verrataan asukkaan päivittäiskirjauksiin. Itsemääräämisoikeutta rajoittavan toimenpiteen käyttö edellyttää aina moniammatillisen asiantuntijatyöryhmän arviointia toimenpiteen välttämättömyydestä ja suurelta osin - toimenpiteestä riippuen – valituskelpoista viranhaltijapäätöstä toimenpiteen käytöstä.

Oman ja ostetun palvelun suhteesta

Itse tuotetun ja ostettavan palvelun optimaalista suhdetta arvioidaan osana palvelustrategiatyötä, ja toimenpiteitä oman tuotannon lisäämiseksi on jo alettu tehdä. Esimerkiksi vammaisten lasten ja nuorten tilapäishoidon riittävyyden ja saatavuuden ongelmaan vastattiin käynnistämällä kaupungin omaa tuotantoa perustamalla sitä varten oma yksikkönsä v. 2021. Haasteena sekä oman että ostetun palvelun tuottamisessa ja uusien yksiköiden käynnistämisessä on pula osaavasta henkilöstöstä.

Hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa v. 2023 erityishuoltopiirien toiminta puretaan ja ko. alueella toimivat yksiköt siirtyvät osaksi hyvinvointialueen omaa toimintaa. Näin ollen Vantaan

alueelle, hyvinvointialueen omaksi toiminnaksi, siirtyy 6 Etevan asumisyksikköä ja 1 Kärkullan yksikkö. Oman ja ostetun toiminnan suhteen arviointi on tärkeää, mutta omaa tuotantoa lisättäessä tarvitaan sekä toimivat tilat että osaava henkilöstö, ja molempien osalta saatavuus on haasteellista. Vuosittainen asumisen palvelujen lisätarve on n. 15 paikkaa.

Yksityisten palveluntuottajien taloudellisesta suoriutumisesta Vantaalla

Vantaan kaupungin vammaispalvelujen asiakaspalvelujen ostot olivat viime vuonna yhteensä 35,7 M€. Ostoja on tehty yksityisten tahojen lisäksi merkittävästi myös muilta kunnilta ja kuntayhtymiltä sekä säätiöiltä.

Vantaan vammaispalvelujen asiakaspalvelun ostot v. 2020	t EUR
Asiakaspalvelujen ostot valtiolta	11
Asiakaspalvelujen ostot kunnilta	601
Asiakaspalvelujen ostot kuntayhtymiltä	8 843
Asiakaspalvelujen ostot Rinnekoti-säätiö	8 693
Asiakaspalvelujen ostot muilta*	17 532
YHTEENSÄ	35 680

*10 suurinta palvelutarjoajaa taulukon kohdasta 'ostot muilta'	t EUR
ATTENDO OY	2 527
AUTISMISÄÄTIÖ	1 531
KEPAKOTI OY	1 426
ATTENDO JOENRANTA OY	968
NUORTEN YSTÄVÄT - PALVELU OY	953
ASPA PALVELUT OY	853
PALVELUKOTI VANTAAN KERTTULI OY	803
MEHILÄINEN OY	738
UUDENMAAN VAMMAISPALVELUSÄÄTIÖ	609
KUUROJEN PALVELUSÄÄTIÖ	489

Kaikkien palveluntuottajien tilikauden tulos ei ole ollut voitollista. Kymmenestä suurimmasta palveluntuottajasta seitsemän teki voitollisen tuloksen ja kolme tappiollisen tuloksen viimeisellä julkistetulla tilikaudella.

Tieto palveluntuottajien voitoista perustuu tuottajien kokonaisliiketaloudelliseen tulokseen ja ainoastaan Vantaalle tuotetuista palveluista ei ole erikseen saatavilla tietoa. Vantaalla sijaitsevilla yksiköissä hoidetaan myös muiden kuntien asiakkaita ja vantaalaisia asiakkaita hoidetaan muiden kuntien alueella toimivissa yksiköissä.